Zo života zahraničných pravoslávnych cirkví

Jeho Svätosť Dimitrios, patriarcha carihradský, zaslala dr. F. Potterovi, tajomníkovi Svetovej rady cirkví, pozdrav pri príležitosti 50. výročia založenia komisie „Viera a poriadok". Táto komisia bola založená r. 1927 v Lausane, aby pripravila pôdu pre zblíženie kresťanských cirkví. Patriarcha Dimitrios zaželal komisii veľa úspechov v jej dôležitom poslaní.

———

Metropolita Meliton (carihradský patriarchát) predniesol vo francúzskej televízii prejav o prípravách Svätého snemu pravoslávnej cirkvi. Okrem iného povedal: „Vrúcne si želáme, aby snem bol dobre pripravený, aby vyslovil pravdu o terajšom človeku, a to v súlade so všetkými miestnymi pravoslávnymi cirkvami. Všetky rozhodnutia, ktoré snem prijme, majú byť jednomyseľné, prijaté jednohlasne. Toto všetko si vyžaduje veľa času, preto nie je možné hovoriť o presnom dátume zvolania snemu. Úlohou carihradského patriarchátu je vysvetliť stav vzťahov medzi pravoslávnou a rímskokatolíckou cirkvou, najmä pokiaľ ide o otázku „primus inter pares" (prvý medzi rovnými). Treba viesť dialóg lásky na základe teológie. Treba sa podrobnejšie zaoberať ekleziológiou, t. j. učením o cirkvi, o jej živote a štruktúre. Keby sa nám nepodarilo túto tematiku riešiť správne, náš dialóg by nedosiahol svoj cieľ.

———

Pravoslávna cirkev v USA zaslala ako dar 3800 dolárov gréckej pravoslávnej misii v Keni (Afrika). Na čele tejto misie je biskup Georgij, ktorý je Afričan.

———

Jeho Preosvietenosť Antonios. Sedraui, biskup karinskej eparcie (antiochijský patriarchát) posvätil prvý pravoslávny chrám sv. Trojice v meste Chato Techas, Porforiko. Predstaveným chrámu sa stal duchovný Georg Owen.

Budúce číslo vyjde 10. februára 1978

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčna rada. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročne predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávku prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolené SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu 49 442.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XXIV. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 1/1978

Zo života prešovskej eparchie

● Okresné porady duchovenstva

Okresné porady pravoslávnych duchovných sa konali takto: dňa 10. XI. m. r. za okres Bardejov v Mikulášovej, dňa 14. XI. m. r. za okres Prešov v Bajerovciach, dňa 15. XI. m. r. v Pstrinej za okres Svidník a 17. XI. 1977 v Humennom za okres Humenský. Na všetkých poradách sa prerokúvali aktuálne otázky týkajúce sa cirkevného života vo farnostiach a úlohy vyplývajúce zo snemu pravoslávnej cirkvi. Prítomní duchovní sa oboznamovali tiež s výsledkami a stanoviskom Všenáboženskej konferencie v Moskve.

— Dňa 3. XI. 1977 sa konala na Úrade eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Prešove porada okresných arcidekanov prešovskej eparchie, kde sa hodnotila činnosť arcidekanátov za uplynulé obdobie a bol vytýčený plán práce pre okresné porady duchovenstva.

● Pobočná administrácia

— D. o. Andrej Glogovský, správca farnosti Osadné, okr. Humenné, bol dňom 15. XI. 1977 poverený pobočnou administráciou farnosti Vyšná Jablonka, okr. Humenné.

Zo života michalovskej eparchie

Mierová činnosť

● Pri príležitosti osláv 60. výročia VOSR sa dňa 16. XI. 1977 na Slovanskom ostrove v Prahe konalo slávnostné zhromaždenie Regionálneho združenia KMK za účasti všetkých členských cirkví. Michalovskú eparchiu na tomto zasadnutí zastupoval Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský.

Archijerejské bohoslužby

● V pondelok 21. XI. 1977 v deň sviatku Uvedenia Presvätej Bohorodičky do chrámu Preosvietený vladyka Cyril odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach.

Posviacka nového chrámu

● V nedeľu dňa 6. XI. 1977 konala sa v Blatných Remetách, okr. Michalovce, slávnostná posviacka nového pravoslávneho chrámu, zasväteného sv. apoštolom rovným slovanským vierozvestom Cyrilovi a Metodovi. Posviacku chrámu vykonal Preosvietený vladyka Cyril za spoluslúženia duchovenstva michalovskej eparchie a za prítomnosti veľkého počtu pravoslávnych veriacich miestnych i z okolia. Podrobnejšie o posviacke píšeme na inom mieste.

Vyznamenanie

● Preosvietený vladyka Cyril, biskum michalovský, pri príležitosti vysviacky nového chrámu v Blatných Remetách vyznamenal d. o. Jána Mantiča hodnosťou tit. arcidekana.

(M. Š.)

Pokrstenie Isusa Christa

Už v Starom zákone Pán Boh rôznymi znameniami a predobrazmi, ktoré boli len tieňom nadchádzajúceho blaha, dával najavo svoju prozreteľnosť a úmysly o spáse ľudského pokolenia. Keď hrozný utláčateľ ľudu, faraón, mučil zbožný ľud izraelský, Boh poslal Mojžiša, aby vyviedol židov z potupného otroctva egyptského. A krvou baránka boli pomazané dvere, aby sa im nepriateľ nepriblížil. Tak sa národ izraelský zázračne zachránil. Ale nepriateľ prenasledoval i oslobodených a hoci videl, že i more sa pred nimi zázračne rozostúpilo, predsa len napredoval po ich stopách, až našiel skazu v Červenom mori. Starozákonné predobrazy mali pevné vzťahy ku skutočnosti. V Starom zákone posiela Boh Izraelu pevné vzťahy ku skutočnosti. V Starom zákone posiela Boh Izraelu Mojžiša, v Novom zákone zosiela od Otca do sveta Christa. Vtedy Mojžiš vyvádza z Egypta nešťastný národ, tu Christos zbavuje na svete obťažených hriechom. Tam krv baránka chránila ľudí pred nepriateľom, tu krv Baránka Isusa Christa očisťuje od hriechov (1 Ptr. 1, 19). V Starom zákone sa nepriateľ hnal za národom vyvoleným až do samého mora a človeka starého, neobnoveného ešte, prenasleduje hriech dokonca až do tých spasiteľných vôd. Starozákonný faraón zaviazol v mori — hriešnik zahynul v spasiteľnej vode. V Novom zákone sa starozákonné predobrazy naplnili Pravdou a spasením, ktoré priniesol Isus Christos na zem.

Isus Christos od svojho narodenia, ako náš Vykupiteľ, vzal na seba hriechy celého ľudstva a všetko, čo uskutočnil na zemi, urobil len preto, aby nás zbavil hriechov. S týmito cudzími, ale dobrovoľne na seba prijatými hriechmi, kráča dnes Christos k Jánovi, aby sa dal pokrstiť. V Jeho osobe akoby Ján krstil celé ľudstvo, v Jeho osobe zostúpil Duch svätý na celé ľudstvo. V osobe Isusa Christa a k celému ľudstvu prorocky zaznel hlas Otca

nebeského: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo". Pretože svojím pokrstením sa od Jána Christos podľa slov sv. Jána Zlatoústeho „splnil krst židovský, otvoril dvere i krstu cirkvi novozákonnej", tomu krstu, v ktorom na každého človeka skutočne schádza Duch svätý a všetci ľudia sa skutočne stávajú synmi Otca nebeského, deťmi Božími.

† Cyril, biskup michalovský

Na prahu nového roka

Na našich farnostiach oddávna bolo dobrým zvykom, že na konci starého a na začiatku nového roka veriaci prichádzali do chrámu Božieho (obyčajne na polnoc), aby sa s modlitbou na perách poďakovali Bohu za všetku Jeho milosť, požehnanie, za všetky Jeho dobrodenia počas uplynulého roka a poprosili o požehnanie i do roka nového: o požehnanie pre nás, pre celý náš národ i pre všetkých ľudí na tejto zemi.

Toto úprimné vďakyvzdanie mal na mysli sv. apoštol Pavel, keď v liste Timotejovi píše, aby veriaci **„konali prosby, modlitby, orodovania a vďaky za všetkých ľudí . . ., aby sme žili tichým a pokojným životom, vo všetkej zbožnosti a počestnosti. Toto je dobré a milé Bohu, nášmu Spasiteľovi, ktorý chce všetkých ľudí spasiť a priviesť k jasnému poznaniu pravdy"** (1 Tim 2, 1—4).

Pevne veríme, že Božia pomoc je nevyhnutná predovšetkým pre náš ľudský život, aby tento bol šťastný, pokojný, bez utrpení a ťažkých skúšok. Veríme taktiež, že k životu patria i ušľachtilé a veľké ciele, predsavzatia a tvorivá ľudská práca, prostredníctvom ktorých môžu sa medzi ľuďmi vytvoriť také vzťahy, v ktorých by panoval pokoj a dobrá vôľa. Avšak k ich dosiahnutiu máme vychádzať z veľkých a dôležitých právd Božieho zjavenia a nášho poznania, z potrieb dokonalého duchovného života, ktoré by osvecovali a posväcovali každý náš krok a každé naše dobré počínanie. Tým sa veriaci ľudia stávajú spojivom i v spoločenskom spolunažívaní. Bratská láska, ktorá ľudí spojuje, ich aj vzájomne obohacuje a robí ich schopnými osvojovať si tiež hodnoty spoločenského spolunažívania a každú rozumnú formu ľudského života na zemi. Preto spomínaný ap. Pavel v liste Kolosenským radí, aby sa veriaci úzko **„spojili v láske, aby dosiahli všetku platnosť duchovného chápania"** (Kol 2, 2). Láska k blížnym, k národu a k ľuďom vôbec a za každých podmienok života vytvára predpoklady pre ich zblíženie a jednotu, pre ich postupný rast a dokonalosť. A aj v tom nám apoštol radí slovami: **„Nadovšetko však majte lásku, ktorá je spojivom dokonalosti. A pokoj Christov nech vládne vo vašich srdciach, lebo na to ste povolaní v jednote tela Christovho a buďte za to vďační"** (Kol 3, 14—15).

Vďaka tomu prežili sme starý rok — 1977 v pokoji a uprostred tvorivej práce, hoci život nikdy nebýva bez problémov. Máme za sebou kus dobre vykonanej práce tak v oblasti duchovného života, ako aj v oblasti života spoločenského. Každý pravoslávny veriaci človek je súčasne členom našej spoločnosti a aktívne sa podieľa na všetkom jej dianí.

Ako všetci vieme, uplynulý rok bol veľmi bohatý na mnohé tvorivé úspechy i významné medzinárodné udalosti, najmä však pri upevňovaní svetového mieru. Pokiaľ ide o aktívnu činnosť kresťanov v tejto oblasti, potrebné tu spomenúť zvolanie Všenáboženskej mierovej konferencie v Moskve, na ktorej sa zúčastnili predstavitelia veľkých svetových náboženstiev a povzniesli svoj hlas za zachovanie svetového mieru, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy vo svete. Priebeh a dokumenty tejto konferencie boli uverejnené v našej tlači. Druhou významnou udalosťou je zvolanie Belehradskej konferencie, ktorá hodnotí dosiahnuté výsledky pri uplatňovaní záverečného dokumentu Helsinskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe.

Nemenej aktívnym bol uplynulý rok i v oblasti náboženského života našej cirkvi. Upevnilo sa pravoslávne vedomie našich veriacich a ich vzťah k cirkvi a chrámu, boli vykonané mnohé renovačné práce v chrámoch a vo farských budovách, bol doplnený v značnej miere potrebný inventár, najmä bohoslužobné potreby, urobili sa viaceré zbierky na rôzne potreby (fondy) cirkvi, vrátane tlače, vzrástla vzájomná solidarita a pochopenie medzi našimi farnosťami a duchovnými, posilnil sa ekumenický duch v našej cirkvi, zvýšila sa úroveň bohosloveckého štúdia na našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, ktorá vychováva mladých kňazov našej cirkvi, uskutočnili sa veľmi cenné porady duchovných, na ktorých sa kriticky skúmali problémy a potreby duchovného života našej cirkvi v súčasnej dobe a v súčasnej spoločenskej situácii atď.

Zavŕšením celoročnej práce v cirkvi bolo zvolanie miestneho snemu našej cirkvi, ktorý sa konal v Prahe a ktorý vydal významný dokument — **„Posolstvo snemu pravoslávnej cirkvi v Československu"** — uverejnený v 11. č. tohto časopisu a adresovaný všetkým duchovným i veriacim našej cirkvi. V tomto dokumente snem ukladá všetkým členom našej cirkvi, aby tak ako v minulosti i teraz s ešte väčšou ochotou pracovali pre zdarný rozvoj našej cirkvi i našej socialistickej spoločnosti. Poukazuje sa tu na veľký význam samostatnosti našej cirkvi, čo treba považovať

za dar Boží a splnenie snáh mnohých generácií našich predkov. Pastieri cirkvi sa vyzývajú k všestrannej dušpastierskej práci, lebo majú **„pred sebou lán málo obrobený“** s ohľadom na minulosť našej cirkvi, a k zvyšovaniu svojej odbornosti. Vyzývajú sa k lepšiemu plneniu povinností všetci členovia volených orgánov, počnúc od Metropolitnej rady a končiac kurátorským zborom cirkevnej obce. Vyzýva sa k plodnej práci aj veriaci ľud, ktorý mnohokrát **„osvedčil svoju vernosť Ísusu Christovi, viere a svätej cirkvi“** pravoslávnej, lebo **„on je strážcom pravoslávia“**, svojimi darmi a tvorivou prácou vytvára podmienky pokojného náboženského života i života spoločenského, ako sme to naznačili v úvode tohto článku.

Otec nebeský nám teda v hojnosti žehnal, preto aj teraz, na začiatku nového roka — 1978, úprimne, jednými ústami a jedným srdcom poprosme o nové duchovné dary, hojnosť milostí, dobrodenia a požehnania pre každé naše počínanie, pre rast a dobro našej cirkvi i našej drahej vlasti, aby sme na konci tohto roka mohli s pokojným svedomím povedať, že sme znova vykonali dobrý kus poctivej práce a nemuseli sa za nič hanbiť. Také je naše poslanie!

Biblia a bohoslužba

V dňoch 12.—18. 9. 1977 uskutočnil sa v Prahe na pozvanie našej cirkvi Biblický seminár Svetovej rady cirkví (Komisia pre svetovú misiu a evanjelizáciu) na tému: **„Miesto a úloha Biblie v liturgickom a duchovnom živote pravoslávnej cirkvi“**.

Na seminári sa zúčastnili poprední teológovia viacerých miestnych pravoslávnych cirkví: ruskej, gréckej, carihradskej, rumunskej, bulharskej, srbskej, gruzínskej, poľskej, československej, predstavený pravoslávnych farností moskovskej patriarchie v Maďarsku a arménskej. Ostatní teológovia, ktorí v tom čase plnili neodkladné úlohy, zaslali svoje referáty. V tomto smere veľkú pozornosť vzbudil referát prof. S. Agouridesa (grécka cirkev), ktorý veľmi presne a presvedčivo zobrazil dnešnú situáciu v pravoslávnom svete, pokiaľ ide o úlohu Biblie v liturgickom a duchovnom živote pravoslávnej cirkvi a problémy s tým spojené.

Po registrácii a uvítaní delegátov, ktorí boli ubytovaní v hoteli Paríž, všetci prítomní sa odobrali autobusom do pravoslávneho chrámu na Olšanoch, kde bola vykonaná úvodná pobožnosť na čele s Jeho Blaženstvom D o r o t e j o m, ktorý v úvodnom slove privítal delegátov seminára v mene svojom i v mene celej našej pravoslávnej cirkvi, poukázal na veľký význam tejto udalosti, lebo **„čím viac budú jednotlivé členské cirkvi SRC poznávať tradície jedna druhej, tým úspešnejšie sa bude vytvárať cesta k vzájomnému zblíženiu“**, vyjadril veľkú nádej, že výsledky tohto seminára budú uspokojivé a poprial delegátom hojnosť milostí Ducha svätého pri tejto zodpovednej a užitočnej práci. Osobitne privítal predsedu seminára, popredného rumunského teológa, a toho času pracovníka SRC, prof. Iona Bria.

Po ukončení úvodnej bohoslužby sa delegáti seminára vrátili späť do hotela Paríž, kde sa začalo prvé otváracie posedenie. Prof. Bria oboznámil prítomných so základnými úlohami tohto seminára, poukázal na ústredné miesto Písma sv. v liturgickom živote cirkvi, najmä Nového zákona, ktorý ako radostná zvesť o našej spáse sa nachádza vždy na oltári, na potrebu pravdivej, autentickej kázne, ktorá má znieť z ambóna, na službu slova všetkých duchovných osôb (biskupov, kňazov a diakonov) a na nové formy kresťanskej kázne, ktoré vyplývajú z terajších kultúrnych a spoločenských potrieb.

V chráme i na otvorení sa prihovoril zástupca ekumenického patriarchátu, metropolita E m i l i a n o s, ktorý je dlhodobým pracovníkom SRC a v práci seminára zohral veľmi aktívnu a pozitívnu úlohu. Tlač, ktorá o tomto seminári už informovala, ho nazvala „dušou seminára“. S úprimným poďakovaním vystúpil aj predstaviteľ arménskej cirkvi v Jeruzaleme, metr. Shahe Ajamijan, ktorý sa taktiež veľmi aktívne ujal práce seminára a podrobne informoval prítomných o úlohe Písma sv. v arménskej bohoslužbe a duchovnom živote jeho cirkvi.

Ostatné dni boli venované odbornému spracovaniu dvoch základných dokumentov: Biblia a Bohoslužba a Kázanie a učenie v liturgii. Zástupcovia našej cirkvi pracovali v prvej skupine, ktorá mala za úlohu spracovať návrh prvého dokumentu: Biblia a bohoslužba (d. o. Milan Gerka, odb. as. PBF a d. o. prot. dr. Štefan Pružinský, prof. PBF). Počas seminára boli prednesené početné referáty, diskusné príspevky a návrhy, takže záverečné dokumenty splnili každé očakávanie a boli po malých opravách jednohlasne prijaté. Prvý dokument hovorí o teologickom zdôvodnení nastolenej otázky, druhý podáva praktické rady k jeho uskutočňovaniu.

Jednoznačne sa tu zdôrazňuje, že jedným z najdôležitejších spôsobov, ktorým cirkev zvestuje slovo Božie, je bohoslužba, lebo v nej a skrze ňu človek poznáva Boha, ktorý sa zjavil svetu v Christu. Obsahom blahej zvesti — evanjelia a bohoslužby a celého Písma svätého je veliké dielo spásy, ktoré sa teraz uskutočňuje v cirkvi a skrze cirkev. Preto všetky naše bohoslužy sú založené na slove Božom, v ňom majú svoj základ a prameň. Vďaka úlohe Písma sv. v bohoslužbe našej cirkvi, táto vytvára prostredie dialógu medzi Bohom a človekom, vytvára podmienky vnútornej duchovnej jednoty Boha s človekom. Biblia je nemysliteľná bez bohoslužby, ale i bohoslužba bez Biblie. Jedno druhé doplňuje a dáva zmysel. Preto dokument zdôrazňuje: **„Biblia žije v cirkvi a je zvestovaná človeku ústami modliacej sa cirkvi“.** Tu sa slovo Božie stáva živým, účinným, a to predovšetkým v hlásaní a objasňovaní, ktoré je úlohou cirkevnej kázne. Je to faktor vnútornej obrody človeka. Z tohto hľadiska každá bohoslužba pravoslávnej cirkvi je súčasne zvestovaním vecí Božských, z každého jej úkonu sa zračí nejaká základná náboženská pravda i výzva k aktívnemu náboženskému životu, takže aj bohoslužba je v istom zmysle kázňou. Z tohto dôvodu je potrebné urobiť všetko preto, aby naša bohoslužba a Písmo sv. boli veriacemu človeku maximálne dostupné a zrozumiteľné (Jn 10, 3—5). Jednou z foriem priblíženia Biblie veriacemu človeku je ilustrovanie jednotlivých častí zjaveného textu, predovšetkým za pomoci ikon (Mt 13, 52). **„Je potrebné,** hovorí sa ďalej v dokumente, **aby každá cirkev urobila to s ohľadom na miestne, kultúrne, historické, psychologické a dušpastierske podmienky“,** a to tak, **„aby nová spoločnosť s jej novými kultúrnymi tradíciami a požiadavkami pochopila a prijala radostnú zvesť Isusa Christa, reagovala na ňu a nebola k nej indiferentná“.**

Jednoznačne sa účastníci seminára vyslovili za to, aby obsahom, respektíve predmetom cirkevnej kázne sa stalo celé Písmo sväté, čoho vzorom sú nám sv. otcovia cirkvi. Potrebné je uvažovať o zmene cyklu čítania Písma sv. pri bohoslužbách, aby každá stránka Písma sv. bola veriacemu človeku známa a pochopiteľná. Preto je treba už teraz kázať aj na tie texty, ktoré sú rozpísané na jednotlivé dni týždňa, aby bol vyčerpanaý celý depozit zjaveného slova. Bola tu taktiež zdôraznená otázka účasti Ducha sv. v duchovnom a modlitebnom živote cirkvi, pri objasňovaní a osvojovaní slova Božieho, ktorú môžeme nazvať priamo inšpiráciou, ktorá je v cirkvi trvalým zjavom. Avšak aby táto inšpirácia bola vedomá, aktívna a prinášala svoje ovocie, potrebné je, aby duchovní i veriaci ľud viedli opravdivý duchovný

život, život v duchu Christovho evanjelia, lebo iba za takých podmienok môžeme rátať s pomocou a osvietením Ducha svätého, ktorý neustále prebýva v modliacej sa cirkvi. Avšak to neznamená, že je to jediná forma poznávania Biblie. Pravoslávna cirkev vždy odporúčala aj súkromné — domáce štúdium Písma sv., ktoré však musí byť v duchu učenia cirkvi. Preto chrámová kázeň má byť pre veriaceho vodidlom k chápaniu slova Božieho. A z toho tiež plynie neodvolateľná zodpovednosť duchovných pred cirkvou v tom zmysle, aby dobre plnili službu slova (1 Kor 9, 16 a 14, 14).

Pokiaľ ide o kultúrne tradície, ktoré treba mať na zreteli pri kázaní slova Božieho, v tomto smere upútal pozornosť referát Jeho Blaženstva vl. Doroteja, ktorý podrobne hovoril o cyrilometodských a miestnych tradíciách jednotlivých pravoslávnych cirkví, čo treba brať do úvahy aj v súčasnej dobe a budovať na všetkom tom, čo bolo pozitívneho v minulosti vytvorené.

Na zakončenie seminára bola veľmi milá udalosť — pozvanie k návšteve Predsedníctva vlády ČSSR, ktoré bolo delegátmi prijaté s veľkým uspokojením a vďakou. Pri tomto stretnutí s predstaviteľmi štátnej správy prof. Bria sa úprimne poďakoval za možnosť usporiadania tohoto seminára práve v Prahe, pretože mnohí z delegátov boli u nás prvýkrát a tak mali možnosť poznať hlavné mesto našej republiky a život nášho ľudu.

Na záver seminára Jeho Blaženstvo vl. Dorotej sa úprimne poďakoval všetkým účastníkom za vykonanú prácu, poprial všetkým mnoho úspechov a v ich ďalšej užitočnej práci pre zblíženie kresťanov a tým i národov vôbec, zdôraznil problém zachovania mieru a porozumenia medzi národmi. So slovom vďaky vystúpili tiež mnohí z delegátov seminára.

Veríme, že tento seminár pravoslávnych cirkví v rámci SRC bude dobrým podnetom k dobrej a prospešnej práci v našej cirkvi, k naplneniu toho, čo záverečné dokumenty predkladajú a odporúčajú jednotlivým cirkvám na posúdenie.

Š. P.

Posledný prorok

Štyristo rokov nebo mlčalo, pretože Palestína — zem zasľúbená, mala problémy pozemské. Hlas starozákonných prorokov doznel a dusivé ticho zaľahlo na židovské kraje.

Až Zachariášovi v chráme jeruzalemskom zaznelo zvestovanie o narodení posledného proroka: „Neboj sa, Zachariáš, lebo je vypočutá modlitba tvoja! Manželka tvoja Alžbeta porodí ti syna, ktorému dáš meno Ján. Budeš sa radovať a plesať a jeho narodenie mnohých poteší...“ **(Lk. 1, 14—25).**

Sv. Ján Predchodca Pána, neskorší kvietok uschýňajúceho prútu Áronovho, dieťa dlhých, vrúcnych modlitieb i sĺz, nové svetlo osvetľujúce narastajúce temnoty svojich rodičov v Hebróne, sa naozaj narodil, dospel. Keď pochoval svojich rodičov, vypočul volanie Ducha svätého, opustil domov a odišiel do hôr Judských. Po kňazskom rúchu jeho srdce nezatúžilo, nešiel cestou svojho otca. Dal prednosť kajúcnemu oblečeniu z ťavej srsti a opásal sa koženým remeňom. Nejedol chlieb v chráme posvätený, ale korienky, lesný med a kobylky upražené na kameni. To stačilo na zahnanie hladu.

Tak žil v horách neďaleko Betlehema. Vo víchrici videl hnev Boží nad hriechmi sveta, ale keď nad krajom zavial teplý vánok v podvečernej tíšine, vítal v ňom milosrdenstvo Božie. Pod tmavým nebom plným hviezd velebil slávu a moc Hospodina — Stvoriteľa. Koľko rokov takto prežil, o tom Písmo sväté nehovorí. Nazbieral však za ten čas duchovnú silu na verejné vystúpenie.

Asi v 15. roku panovania cisára Tibéria, v deň sobotný, keď všetko odpočívalo, odišiel z hôr k vodám jordánskym a tu káže zástupom: „Čiňte pokánie, lebo sa priblížilo kráľovstvo nebeské" (Mat. 3, 2). Bol mierny a láskavý ku kajúcnikom, ale hrozný voči srdciam zatvrdilým. Ako oheň spaľujúci padajú jeho slová do ľudských sŕdc. Zaiste prišiel v duchu a moci Eliáša.

Ján bol teda svedomím vtedajšej doby. Hromovým hlasom budí zo spánku všetkých, ktorí usnuli v neprávosti, zo zabudnutia vyvoláva ich priestupky a stavia ich pred ich preľaknuté tváre tak, že sa ľakajú minulosti. Hovorí ku všetkým, k chudobným plný súcitu, k bohatým plný svätého hnevu, lebo vie, že zlý je príklad vznešených tohto sveta a zvádza k napodobňovaniu. A beda tomu, od koho pohoršenie pochádza.

Už vie i o Tom, ktorý prichádza z Nazareta a stáva sa jeho poslucháčom. Správu o tom verejne ohlasuje: „Ja vás krstím vodou, ale po mne prichádza mocnejší..." (Lk. 3, 17). Jánov hlas znie ako hlas zvonu a po celej židovskej zemi. „Už je sekera priložená na korene stromov..." (Mat. 3, 10—12).

Tak Ján splnil všetko, čo jeho otec ako dobrý kazateľ predpovedal nad jeho kolískou vo svojom chválospeve Bohu: „A ty, chlapček, prorokom Najvyššieho volať sa budeš, lebo pôjdeš pred tvárou Pánovou pripravovať Mu cesty a poučovať ľud Jeho o spáse..." (Lk. 2, 76—79).

Ján, najväčší spomedzi synov človeka, jediný dôstojný zviazať Spasiteľovu hlavu vodami jordánskymi, Ho poznal a po štyridsiatich dňoch pôstu v púšti vykríkol prorocké slová: „Hľa, Baránok Boží, ktorí sníma hriechy sveta!" (Ján 1, 29).

Toto Jánovo proroctvo znie staročiami. Je jasné pre duše, pokorné, ale je stálou záhadou pre všetkých pyšných so srdcom kamenným. Ján Krstiteľ, syn púšte, je stálym svedomím vekov a jeho proroctvo o Christovi — Baránkovi Božom — je stále živé.

M. B.

S. H. Vajanský — obdivovateľ pravoslávia

„Očistiac si duše poslušnosťou pravde, aby ste mali úprimnú bratskú lásku, z tej duše sa vždy milujte, veď ste znovuzrodení živým a večným slovom Božím..." (1 Pt. 22—23).

O Svetozárovi Hurbanovi Vajanskom, tvorcovi modernej slovenskej prózy, tradične nezakotvenej v romanticky chápanej minulosti alebo v ľudovom rozprávaní, a neúmornom prekonávateľovi zo všetkých strán na náš národ škeriacej sa príšery záhuby v najťažších časoch jeho existencie, od narodenia ktorého v Hlbokom pri Senici 16. januára 1847 uplynulo min. roku stotridsať rokov, je dnes už dostatočne známe, že sa dopracoval na základe svojich bohatých zážitkov a skúseností z častých návštev pravoslávneho chrámu sv. Mikuláša vo Viedni a jeho predstaveného protojereja Michala Fiodoroviča Rajevského, otcovského priateľa štúrovcov a svojho veľkého priaznivca, z hojných ciest do Ruska a k južným Slovanom a v dôsledku hlbokého štúdia pravoslávnych mysliteľov k správnemu poznaniu hodnôt pravoslávia a že sa stal dokonca obdivovateľom myšlienkového bohatstva a symbolickej krásy jeho liturgického života, neraz inšpirujúceho jeho rozsiahlu a mnohostrannú tvorbu. Pokračoval tak vlastne v šľapajach prevážnej väčšiny štúrovcov, medzi ktorými zaujímal popredné miesto jeho otec Jozef Miloslav Hurban, s pohnutou vďakou sa k Bohu vinúci v národných bojoch zostarnutý patriarcha, že mu dal syna, ktorý prevzal dedičstvo otcov a všestranne ho znásobil.

Najvýznamnejší štúrovci a ich synovia, ako sa to najvýraznejšie prejavilo u S. H. Vajanského, predstihli v nazeraní na podstatu a ústredné princípy východného kresťanstva o niekoľko desaťročí svojich nemeckých profesorov protestanskej teológie, ktorí vo svojej kabinetnej izolovanosti od skutočného náboženského života pravoslávneho ľudu a v dôsledku len svojich matných predstáv o myšlienkovej náplni diel gréckych cirkevných Otcov, známych nám dnes tým, že dokázali účinne premietať v sviežich podobách zvesť Evanjelia do konkrétneho života svojej doby, vyčítali pravosláviu myšlienkovú strnulosť a formalistické obradníctvo. Viac než pred polstoročím, keďže mali možnosť stretávať sa s legitímnymi predstaviteľmi pravoslávia a jeho Božím ľudom, vyrozumeli životnosť a nosnosť jeho kladných hodnôt, k odhaleniu ktorých sa dopracovala až povojnová generácia protestantských teológov, ktorej popredný člen Adolf Küry ako po svete východného kresťanstva rozhľadený teológ r. 1925 napísal: „...pod plášťom zdanlivej strnulosti v pravoslaví skrýva sa hlboká zbožnosť, veľká obetavosť a verná príchylnosť ku Christu..." Túto Kürym takto vyslovenú pravdu o pravosláví, ktorú by sme mohli doplniť výstižnými slovami Hansa Ehrenburga, napísanými pod mohutnými dojmami zo stretnutia protestantov s pravoslávím na stockholmskej ekumenickej konferencii r. 1925 zvolanej priekopníkom apoštolátu všekres-

ťanského zmierenia, švédskym primasom dr. Nathanom Söderblomom, veľkým priateľom nášho národa: „Dali nám (t. j. pravoslávni) svätenie bez ujarmenia, tradíciu bez sputnania“, umelecky vyjadril S. H. Vajanský, keď v úchvatnej scéne novely Letiace tiene takto zobrazil modliaceho sa starého rechtora Holana, milovníka pravoslávia:

„Odbila polnoc. Eugen i Milko už spali. Starec v širokom chaláte vošiel do ich chyže s malou lampou. Zastal nad synom, vzdychol a zašeptal požehnanie. Ticho vyšiel. Zhasil lampu a vyšiel zadnými dverami do záhrady. Tichý vietor tiahol lipami, hviezdy svietili na nebi. Starec prikročil k starej, vnútri dúpnej lipe. Dávno už spráchnivelo jej jadro, veľký otvor sa černel. V dutine, vo vnútornej stene, pribitý bol jednoduchý drevený trojramenný kríž. Starec vstúpil do dutiny — bola dosť priestranná — zdvihol ruky ku krížu a vrúcnu modlitbu šeptali jeho ústa. Do slov starcových šumelo lístie, vzrušené polnočným vetrom. Nad lipou v neobsiahlom majestáte vypínala sa široká, hlboká báň nebeská, trbietali hviezdy. Mliečna cesta hmlistým pásmom tiekla jasnou oblohou. V nej jasali sa bližšie jasné hviezdy ako brilianty v závoji. Na strieborné vlasy modliaceho sa starca padali žlté kvety lipové. Opojná vôňa valila sa z mohutnej koruny. Dýchala dúpna práchnivá lipa sviežu, čistú vôňu, ako zostarnutý duch učiteľov čistú, veľkodušnú modlitbu. Jeho duša obracala sa k nebu, ako kvet lotosu obracia sa k lune a planie krásou nad vodami. Tiché stony vinuli sa z ňadier modlitebníka. Ticho postonávali mohutné konáre lipy vo vetre. „Spas ľud svoj, Pane!“ preriekol starík spevavo, sviatočne, hymnickým, hlbokým tónom. Vstal a vošiel do svojej izby a ľahol na posteľ. Tichosť zavládla. V starom piane zazvučala struna žalostným, pomaly hasnúcim tónom. Časom bolo počuť hlodanie myšky — iste sekala zubami papiere v starej zdedenej truhle — dlhoročné to práce starého Holana. Pravidelné, hlboké dýchanie z postele prezradzovalo, že učiteľ spí. Nehybný, požehnaný sen. Tvár spokojná ako tvár svätého na ruských ikonách, obložených striebrom“.

Keď sa zahĺbime do tejto dojímavej scény, svedčiacej o skutočnosti, ako Vajanský intímne zrástol s modlitebným ovzduším a dokonca i s vonkajšími prejavmi pravoslávnej zbožnosti, lebo v jeho dome každý večer horela olejová lampa pred ikonou, vynoria sa pred našimi duchovnými zrakmi ctihodní starci zo sinajskej púšte a „svätej Rusi“, ktorí opúšťali tento svet, aby mu vzápätí žehnali zo svojej samoty a pojali ho do svojich neustálych modlitieb. S nimi je duchovne spriaznený i staručký rechtor Holan, k vykresleniu ktorého mu bol do určitej miery modelom s pravoslávím sympatizujúci štúrovský básnik — veštec Samo Bohdan Hroboň, blízky nám napriek svojej dnešnému čitateľovi ťažko pochopiteľnej básnickej reči svojimi varovnými výstrahami pred nesvornosťou a rozdrobenosťou, nabádajúcimi nás k úsiliu dosiahnuť plnosť bytia a rozvíjať všetky naše tvorivé sily v zmysle nástojčivej požiadavky nás až do potupnej smrti kríža milujúceho Spasiteľa: „Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš Otec nebeský“ (Mt. 5, 48). Preto nakoniec autor popri všetkých svojich i našich sympatiách k rechtorovmu synovi Milkovi, kritizujúcemu politickú pasivitu staršej generácie zdôrazňuje, že v najťažších chvíľach života národa zostáva záchranou „mohutná viera otcova, jeho nezlomná dôvera v svätosť pravdy“.

Najhodnovernejším prameňom poznávania duchovnej hĺbky ukrývajúcej sa vo východnom kresťanstve boli pre Vajanského, ktorého lásku ku kladným hodnotám ruského národa pozvoľna prerastala v lásku k pravosláviu, časté návštevy bohoslužieb v skromnej domovej kaplnke ruského vyslanectva vo Viedni. Preto do nej chodieva spievať každú sobotu a nedeľu hrdina jeho najhodnotnejšieho románu Koreň a výhonky Mirko Kladný, v postave ktorého vykreslil svojho bratanca architekta dr. Ing. Dušana Jurkoviča, neskoršieho autora majestátnej mohyly na Bradle a nášho prvého národného umelca. V návštevách bohoslužieb pokračoval Vajanský neskoršie v dnešnej katedrále rakúskeho pravoslávneho biskupstva s piatimi ladnými kupolami a so spodným chrámom sv. Alexandra Nevského, ktorá bola postavená v štýle staroruskej architektúry 17. storočia na Jaurèsgasse 2 v III. okrese a bola zasvätená sv. Mikulášovi r. 1899. Zvláštnosťou svojej architektúry pozornosť vzbudzujúci v gotickej a barokovej Viedni útulný chrám sv. Mikuláča stal sa stredom náboženského záujmu slovenských vysokoškolákov, ktorí hľadali na rozhraní 19. a 20. storočia v pravoslávi duchovnú a morálnu oporu najmä pod vplyvom netajeného obdivu nad politickou aktivitou rumunského pravoslávneho kňazstva, ktoré neraz kráčalo ulicami Viedne so sedliakmi v bohato vyšívaných krojoch spolu s ostatnou inteligenciou, aby tak upevňovalo ducha odporu podrobených národov rakúsko-uhorským jarmom. Vajanský, ktorý v deväťdesiatych rokoch často chodieval do Viedne k ruskému vyslancovi grófovi Kapnistovi, usmerňovateľovi pomocných akcií ruskej pravoslávnej cirkvi a inteligencie na čele so slavistami Florinským a Lamanským v prospech rakúsko-uhorských a balkánskych Slovanov, venoval tiež veľkú pozornosť rumunskej otázke uznávajúc platné služby Rumunov myšlienke medzinárodnej solidarity, keď v básni Rumunom! napísal v súvislosti so zámenou cirkevnej slovančiny za rumunský liturgický jazyk:

No cudzie zvuky možno svorne zliať,
a „pomiluj“ zas ožiť v zbožnej hrudi,
hoc iná vaša, iná naša mať!

Z balkánskych Slovanov boli Vajanskému najbližší Čiernohorci, lebo strávil medzi nimi krásne chvíle ako vojak za rakúsko-uhorskej okupácie Bosny a Hercegoviny r. 1878. Obzvlášť si vážil ich kniežaťa Nikolu, ktorého prastrýko vladyka Rade Petar II. P. Njegoš, autor dramatickej básne Horský veniec, sa tešil oddanosti štúrovcov. Knieža Nikola, ktorého meno je nerozlučne spojené s oslobodením balkánskych Slovanov spod tureckého jarma a s kultúrnym i hospodárskym povznesením Čiernej Hory, bol pre Vajanského vzorom činorodej pravoslávnej zbožnosti, ktorú opísal v cestopisných náčrtkoch z 3. kongresu slovanských novinárov r. 1901 Dubrovník-Cetinje.

Obdivoval jeho pokornú prípravu na prijatie sv. tajín v čase Veľkého pôstu, ktorá trvala niekoľko dní v úplnej odlúčenosti od sveta i od vlastnej rodiny za vytrvalých a vrúcnych modlitieb, pozorného čítania a hlbokého rozjímania nad slovami Písma. Obzvlášť pútavo zapôsobilo na Vajanského kniežaťovo čítanie 12 evanjeliových perikop na utierni Veľkého piatku o utrpení Pána Isusa Christa, na ktorej sa zúčastnil s delegáciou českých novinárov v monastierskom chráme Cetinje:

„Okolo ôsmej išli sme do monastýra na večerné sviatočné služby božie. Nádvorie už bolo oživené, nás zdvorile prepúšťali, Hoci neveľký chrámik monastýrsky bol bitkom nabitý, prepustili nás až na samý predok. Stáli sme v druhom rade za stenou chrabrých dôstojníkov, sprava i zľava okolo nás Černohorci, babky, devy. Napravo od ikonostasu pred pultom, na ktorom ležalo Evanjelium in fólio, stal kňaz Nikola a čítal, zavše prevrátiac veľkú stránku, za hlasom kňaza všetkých 12 evanjeliových textov, ktoré hlásajú sa na Zelený štvrtok od oltára. Mohutný bol dojem staroslovanských, tak milo zrozumiteľných, tak srdcu blízkych slov Evanjelia. Blesk sviec pred oltárom i na lustri osvetľoval zvláštny, dojemný, krásny obraz. So svojím hospodárom modlil sa tu jeho národ, bok o bok stojac v zriedkavej rovnosti vedľa seba. Kňaz čítal, časom poklonil sa, osienil sa svätým krížom. Nebolo tam mnoho lesku, nebolo ani spevu ani hudby kostolnej, ale mňa, ktorý som videl toľko slovanských služieb božích v ohromných chrámoch Petrohradu a Moskvy pred ikonostasmi, jagajúcimi sa zlatom, malachitom, lapislazulom, hlboko, nezabudniteľne dojala táto večerná, beznáročná, tichá pobožnosť. Naozaj, to otec, modliaci sa so svojou rodinkou; to naozaj rodina neširoká, nebohatá, nehlučná, ale zviazaná v jedno láskou, slobodnou a spoločnou pokorou pred Hospodinom. A okolo mňa hrdé, mohutné postavy dôstojníkov, pokorne krížujúcich sa pri mene Spasiteľa; devušky akoby sestry krásnej Černohorky na Čermákovom obraze Ranený Černohorec, na hlavách čiapočky; mladé ženy s čiernymi, okolo hlavy ovinutými vrkočmi; tam starenka, vekom nezhrbená, jasnooká (hlavná krása Černohoriek je v očiach a svižnom, strojnom vzraste), tam pekné, jasné tváre bradatých duchovníkov. A napravo junácky kňaz, plecitý, mohutný, ale už hodne šedivý, nad ozrutným foliantom, v rukách voskovú sviecu, ktorou si svieti na veľké cyrilské litery. Bolo štvrť na jedenástu, keď k nemu úctivo pristúpil kostolník, bozká mu ruku a odoberá pult, knihu i sviecu. Kňaz prekrižuje sa posledný raz a obrátil sa k množstvu. Vidíme ho tvárou v tvár. Hustý dav rozstúpi sa, urobiac úzku uličku, taká, že kňaz môže voľne prejsť. My stojíme radom, vystretí narovno po vojensky, a on pružným krokom ide vedľa nás. Sám prvý vyšiel z chrámu. Ľud okolo neho, všetko je také tiché, bezvravné, ani šepotu nečuť. V nezriadenom kŕdli ideme ticho za ním až ku konaku. Pred konakom sme zastali. Kňaz vybehne jaro hore schodmi k osvietenej chodbe; vidno celkom zjavne a jasne jeho mužnú figúru. Obráti sa už vo dverách a sníma čiapku, pozdravujúc svoj ľud. Všetci snímu čiapky, bez slova, bez výkriku. Kňaz zmizne v osvetlenej chodbe. Bola to zvláštna scéna a vryla sa nám hlboko do pamäti."

S pútavými zábermi z náboženského života južných Slovanov a s výstižnými portrétmi pravoslávnych kňazov sa stretávame i vo Vajanského cestopisných črtách Sofia — Pleven a Kotorská boka. Tak napr. v črte Kotorská boka z čias rakúskej okupácie Bosny a Hercegoviny r. 1878 nachodíme výrazný opis jeho stretnutia sa s pravoslávnym mníchom:

„Medzi Risaňou a Perastom leží nad samučké more naklonený pravoslávny kláštor, s jedným pátrom, maľujúcim obrazy svätých. Tomuto umeniu naučil sa v Rosii, v svätej lavre novgorodskej, číta viacero slavianskych novín, je pohostinný, pravá duša slavianska, zošľachtená vzletom veľkých myšlienok. Na jeho verande nad morom pili sme absint a čiernu kávu a snívali krásne sny, ktorých uskutočnenie pretvorí tvár tejto mizernej zemegule".

Na jemné kresby z bulharského náboženského a kultúrneho života je bohatý súbor črt Sofia — Pleven, o ktorých si môžeme urobiť predstavu z nasledujúceho záberu z mauzólea chrámu — pamätníka sv. Juraja Víťaza, postaveného v Plevne na pamäť bojov r. 1877, v ktorých zahynuli tri ruské pluky:

„Medzi sarkofágmi, na ktoré je ťažko pozerať bez sĺz, vidím veľké, pekne ornamentované kasne, vari z mramora. Čože je v nich, pozriem zvedave. Samé malé krížiky, medené, bronzové, no i strieborné. To sú krížiky, aké každý poriadny pravoslávny človek nosí na hrdle pod košeľou ako znak, že je kresťan a Kristov vykúpenec. Tak tedy i vojačkovia, padlí za otčinu a slobodu bratov, mali na prsiach také krížiky; mŕtvym hrdinom ich odobrali a položili tu do mauzólea na večnú pamiatku. Mnoho je tých kasní a všetky sú zaplnené krížikmi až do samého vrchu. Mnoho tisíc krížikov, a každý označuje žertvu života v úžasnom, ľudské sily prevyšujúcom boji".

Častými Vajanského správami a referátmi z náboženského a kultúrneho života pravoslávnych národov sa hemžia i stránky ním redigovaných Národných novín, ktoré mohli vychádzať vďaka ruskej subvencii sprostredkovanej spočiatku Vajanského otcovským priateľom protojerejom M. F. Rajevským, predstaveným viedenského chrámu sv. Mikuláša a svätiteľom pražského pravoslávneho chrámu sv. Mikuláša na Staromestskom námestí, o ktorom Vajanský v nekrológu na jeho smrť 2. mája 1884 vo Viedni napísal: Veľký človek slovanský, zriedkavý zjav i vo svojom veľkom národe, muž čistý, ideálny, dokončil blahodarnú svoju púť".

Vajanský bol redaktorom v Martine vychádzajúcich Národných novín, ktorých odberateľom bol i zvečnený vladyka-mučeník Gorazd po svojom zoznámení sa s ním na Velehrade, až do svojej smrti 17. augusta 1916. Jeho mrúce srdce, ktoré simeonovsky verilo, že slovenský národ vyviazne z údolia smrti, zmierené s Bohom i ľuďmi, žehnalo „božím bojovníkom" za našu slobodu na jej úsvite v prvej svetovej vojne. Za jeho vrúcnu lásku k pravoslávu žehnáme i my jeho svetlej pamiatke velebnými slovami útešnej panychídnej antifóny: „Blahoslavení sú tí, ktorých si vyvolil Pán. Ich pamiatka bude prechádzať z pokolenia na pokolenie".

Dr. Vl. Buchta

Za mier

Dňa 16. novembra 1977 sa stretli v Prahe na Slovanskom ostrove predstavitelia členských cirkví Regionálneho združenia KMK pri príležitosti osláv 60. výročia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie. Slávnostné zasadnutie otvoril predseda Regionálneho združenia prof. dr. Ján Michalko, generálny biskup Slov. ev. cirkvi a. v. Pobožnosť vykonal prot. dr. Jaroslav Suvarský, tajomník RZ, zástupca kancelára Metropolitnej rady pravoslávnej cirkvi. Boli prítomní predstavitelia štátnych úradov pre veci cirkevné, za federálne Ministerstvo kultúry ČSSR dr. Karel Hrůza a V. Hladný, za MK ČSR dr. J. Kavka, a za MK SSR prednosta Ján Kmeť. Za Československý výbor obrancov mieru sa na zasadnutí zúčastnil veľvyslanec dr. Kvačka, ktorý predniesol slávnostný prejav. Dr. Kvačka vo svojom prejave vyzdvihol mierovú politiku Sovietskeho zväzu od jeho vzniku, hovoril o problémoch a úlohách súčasnosti a o presadzovaní zásad mierového spolunažívania a o zmierňovaní medzinárodného napätia. Za pravoslávnu cirkev na tomto zasadnutí boli prítomní metropolita Dorotej, za pražskú eparchiu prot. J. Zubanič, riaditeľ ER Praha, za olomoucko-brnenskú eparchiu jej riaditeľ prot. P. Axman z Olomouca, za michalovskú eparchiu Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, a za Pravoslávnu bohoslovecku fakultu jej dekan prot. prof. dr. Andrej Mihaľov. Predstavitelia jednotlivých členských cirkví predniesli svoje diskusné príspevky, za našu cirkev prehovoril metropolita Dorotej, ktorý okrem iného povedal:

„Revolúcia skutočne začala novú epochu v ľudskej histórii. Dávnejšie spoločenské formácie, monarchie a kapitalizmus slúžili len záujmom „vyvolených" tried ľudí. Revolučné hnutie smerovalo k iným cieľom. V priebehu stáročí sa stávalo, že rôzne povstania utláčaných národov končili sa porážkou zo strany vládnúcej triedy. Jedným z takých povstaní bola francúzska revolúcia. Krátky čas mala priaznivé podmienky, ale bola porazená. Nikdy však neutíchla celkom, myšlienky revolúcie sa s veľkou silou šírili za hranice Francúzska a ovplyvnili vývoj v polovici 19. storočia v strednej a západnej Európe. I keď si táto veľká revolúcia nedokázala udržať moc, jej myšlienky neprestali narastať a mocnieť. Nakoniec sa vyliali s živelnou silou v cárskom Rusku pod vedením Lenina. Mladé socialistické spoločenstvo malo veľa protivníkov. Vedelo však revolučné výdobytky uchrániť, pretože si za základ položilo spoločenskú spravodlivosť pre všetkých občanov a život v mieri so všetkými národmi. Sociálna spravodlivosť ako sa môžeme presvedčiť, je hlboko zakorenená v základe súčasného spoločenského poriadku. Socializmus vzal do svojich rúk povolanie celého ľudstva k pravde, bratstvu, mieru a spolupráci. Ak vnikneme do podstaty týchto úsilí, uvidíme, že ich princíp rastie z evanjeliovej pôdy. Človek, ktorý sa riadi Evanjeliom, sa týmto zásadám nemôže vyhýbať. Čo povedať o humanizme našej doby? Našiel široké uplatnenie vo výstavbe socializmu. Humanita je spojená s učením cirkvi o ľudskej osobnosti. Ako vieme, stredovek túto stránku kresťanskej etiky obchádzal a vládla určitá ukrutnosť, pripomínajúca evanjeliové podobenstvo o boháčovi a Lazárovi. Humanizmus rozbíja bariéru nedôvery v človeku. Teraz, 60 rokov po Októbri dosiahol humanizmus dôstojné miesto, má skutočný záujem o človeka. Na tomto základe vytvoril socializmus heslo „všetko pre človeka". Tu si musíme pripomenúť, že imperialistický svet kresťanské chápanie človeka stratil. Rehabilitácia človeka sa v imperialistickom svete popiera rôznymi formami diskriminácie ľudí. My, kresťania, si vážime život, pretože v ňom vidíme prítomnosť nášho Stvoriteľa. Podľa Evanjelia je pozemský život človeka cestou k nesmrteľnosti prostredníctvom pokánia a nápravy. Naša viera v túto pravdu nie je teóriou, ale živým faktom. Viera v nesmrteľnosť má veľkú cenu. Človek má slobodu vybrať si spôsob života. Z ľudských práv sú najdôležitejšie ďalej právo na prácu, na vzdelanie a na odpočinok... Oslobodenie koloniálnych národov spod závislosti a revolučné zmeny, ktoré tam nastali, sú nesporne dôsledkom vplyvu Veľkého októbra. Skúsenosť ruskej pravoslávnej cirkvi v podmienkach socialistickej spoločnosti môže byť naším obohatením, a nielen naším, ale i pre kresťanov na Západe, pre tých, ktorí nepochopili svoje miesto v našej epoche. Kresťania sa majú smelo, čestne a aktívne zapájať do budovania nového života v sociálnej spravodlivosti, odporovať všetkým formám diskriminácie. Ruská pravoslávna cirkev múdro vnáša vklad do budovania nového života spoločnosti. Jej chrámy sú preplnené veriacimi, počet biskupských katedier sa zvýšil oproti predrevolučnému obdobiu. VOSR dosiahla víťazstvo pred 60 rokmi, jej výsledky a výsledky socialistickej výstavby pozdvihli krajinu na úroveň veľmoci. Sovietsky zväz svojou múdrou zahraničnou i vnútornou politikou zneškodňuje nebezpečný kurz politiky imperializmu. I náš ľud má úžitok zo zrelých plodov Veľkého októbra. Nejde len o naše oslobodenie spod fašistického jarma, ale i umožnenie gigantického rozvoja všetkých odvetví nášho socialistického hospodárstva, vedy a techniky, taktiež kultúry. Preto každý na svojom mieste vnášame svoj vklad do spoločného diela rozvoja a budeme podporovať múdru vnútornú i zahraničnú politiku našej vlády..."

Vyhlásenie Regionálneho združenia KMK v ČSSR na 60. výročie VOSR

Delegáti členských cirkví Regionálneho združenia KMK v ČSSR, zhromaždení v Prahe pri príležitosti 60. výročia VOSR, pozdravujú s dobrými želaniami ľud Sovietskeho zväzu — zástancu myšlienky mieru a socializmu na celom svete.

Keď si pripomíname 60. výročie VOSR a sledujeme dielo socialistickej myšlienky za oných šesť desaťročí, uvedomujeme si s vďakou, že sme svedkami pokračujúceho úsilia o obrodu sveta. V ňom ide o premenu svetových poriadkov cestou radikálnou a cestou dôslednej sociálnej prestavby. Vidíme, že tieto spoločenské premeny postupujú a budú postupovať nezadržateľne, pretože dozrievajú dejinne a pretože staré poriadky stratí i a strácajú svoju mravnú váhu i schopnosť zvládnuť prúd svetového diania.

Sú nám vzdialené domnelé náboženské výhrady, ktoré určitým kresťanským kruhom v zahraničí bránia vidieť a uznávať hlboký zmysel a kladné dielo socializmu a komunizmu. Práve tak nesúhlasíme s názorom tých, ktorí nevidia, čo sa vykonalo pre ľud našej krajiny a pritom si osobujú právo autoritatívne hodnotiť pomery v socialistickom štáte.

VOSR sa stala ústrednou udalosťou nášho storočia a je témou budúcnosti sveta. Vniesla do dejín zápas o skutočné hodnoty života ľudstva: oslobodenie a zmysluplné prehodnotenie ľudskej práce, presadzovanie sociálnej spravodlivosti a sebaurčenia národov. Ide o vytvorenie nového typu civilizácie na Zemi.

Tento program, zameraný na odstránenie vykorisťovania a na cieľavedomé prekonanie ekonomickej živelnosti si súčasne vytýčil za cieľ kultúrne oslobodenie pracujúcich. Postavenie a prestíž človeka majú byť nabudúce určované len statočnou prácou, občianskou zodpovednosťou a duchovne-morálnymi kvalitami. Na uskutočňovaní takýchto cieľov sa radi podieľame v súlade s našou kresťanskou etikou.

Dnešný socialistický program sa opiera o presvedčenie, že plody ľudského ducha a vedeckotechnického pokroku sú schopné zabezpečiť dôstojný život ľudstvu, t. j. každému národu, každej rodine, každému človeku. Základným predpokladom na to je zachovanie a rozvíjanie mieru vo svete.

Socializmus a mier spolu do tej miery súvisia, že sa stávajú synonymami. Preto tá obrovská snaha o uskutočnenie princípu mierového spolunažívania v dnešnom svete, ktorý je sociálne a ideologicky nesúrodý. Preto také úsilie o včasné a spravodlivé urovnanie nebezpečných konfliktov, o likvidáciu všetkých ohnísk medzinárodného napätia. Preto ten dôsledný zápas proti použitiu sily a za úplné a všeobecné odzbrojenie.

Ďakujeme spoločenstvu socialistických krajín a pokrokovým silám sveta, že sa v namáhavom úsilí darí zvládnuť súčasné medzinárodné vzťahy podľa určitých pravidiel, čestných a spravodlivých vzájomných vzťahov. Uvedomu-

jeme si platnosť a závažnosť slov L. Brežneva, že medzinárodné vzťahy sú práve teraz na akejsi križovatke ciest, ktoré vedú buď k narastaniu dôvery a spolupráce, alebo k rastu vzájomného strachu, podozrievania, hromadenia zbraní; ciest, ktoré vedú napokon buď k trvalému mieru, alebo v najlepšom prípade k balansu na pokraji vojny.

S nádejou sa pozeráme na nové návrhy Sovietskeho zväzu k radikálnym krokom smerom k zachovaniu života cestou odzbrojenia. Máme na mysli dohodu všetkých štátov, že súčasne zastavia výrobu jadrových zbraní (pri postupnom znižovaní už nahromadených zásob) a dohodu, aby spolu so zákazom všetkých skúšok jadrových zbraní na určitý čas bolo vyhlásené moratórium na jadrové pokusy pre mierové účely. Ceníme si presvedčenia socialistických krajín, že zápas medzi socializmom a kapitalizmom nesmie prebiehať na bojiskách alebo na bežiacich pásoch zbrojného priemyslu, ale na fronte mierovej práce. A spolu so spoločnosťou, ktorá vzišla z VOSR, pokladáme za prvoradé úlohy dnešného sveta: zabezpečiť potraviny, suroviny a energetické zdroje pre všetko ľudstvo, prekonať hospodársku zaostalosť na kontinentoch, ktoré utrpeli kolonializmom, zachrániť človeka, aby sa nestával obeťou ďalšieho nekontrolovaného technického rozvoja, t. j. zachovať prírodu pre človeka.

Radi by sme si znovu pripomenuli: na to, aby sme ako kresťania nestratili svoju vieryhodnosť medzi súčasnými túžbami a zápasmi sveta za mier a spravodlivosť, uvedomujeme si, že stará spoločnosť odumiera, aby urobila miesto spoločnosti humánnejšej.

Sme tej mienky, že kto počúva evanjelium, nemá čo namietať proti radikálnemu pretváraniu všetkých starých pomerov a proti úsiliu o nastolenie spoločnosti bez tried. Presvedčili sme sa, že spoločnosť, založená na revolučnej myšlienke Októbra a budovaná na reálnom poznaní a presnej znalosti dejín a spoločnosti je súčasne predpokladom a zárukou naplňovania ľudských práv a toho, čo sa nazýva slobodou. S takou spoločnosťou oslavujeme šesťdesiate jubileum VOSR a jej chceme venovať i naďalej svoje porozumenie, podporu a svoju prácu. Činíme tak v presvedčení, že sa i pri nás splní vízia žalmistu: „Milosť a vernosť postretnú sa, spravodlivosť a pokoj poľúbia sa" (Žalm 85, 11).

Redakcia Odkazu sv. Cyrila a Metoda si dovoľuje pri vstupe do nového roka 1978 všetkým svojim čitateľom a priaznivcom úprimne zaželať veľa Božieho požehnania, úspechov v práci, osobného šťastia a zdravia, ktoré nech Vás neopúšťa po celý rok 1978. Chceli by sme a modlíme sa za to, aby Pán Boh požehnal naše rodiny, obce, mestá, celú našu zem svojím pokojom a aby od nás neodvrátil svoj zrak ani v nastávajúcom novom roku. Redakcia

Za mier

Pri príležitosti 20. výročia založenia Kresťanskej mierovej konferencie usporiadalo Regionálne združenie KMK v ČSSR v dňoch 1. a 2. decembra m. r. na Slovenskej evanjelickej bohosloveckej fakulte v Bratislave sympózium bohosloveckých fakúlt v ČSSR. Zúčastnili sa na ňom profesori Husovej bohosloveckej fakulty a Komenského evanjelickej bohosloveckej fakulty v Prahe, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove a Slovenskej evanjelickej bohosloveckej fakulty v Bratislave. Doterajšie dielo KMK v rokoch 1958-77 zhodnotil gen. biskup a predseda Regionálneho združenia KMK v CSSR dr. Ján Michalko. Predmetom rokovania bola ústredná téma 5. Všekresťanského mierového zhromaždenia (zvolaného do Prahy na dni 22.—28. júna 1978) — Božia výzva k solidarite. Referáty osvetlili otázku solidarity z hľadiska Starého a Nového zákona a postavili ju do súvislosti so zápasom za mier, sociálnu spravodlivosť, odzbrojenie, za nové spoločenské štruktúry a za nový medzinárodný ekonomický poriadok. Zvláštnu pozornosť prítomní venovali otázke kresťanskej podpory oslobodzovacích hnutí, otázke technického rozvoja, ekológie, boja proti rasizmu a novým kvalitám života. Účastníci kolokvia vypočuli si informáciu o Svetovej všenáboženskej konferencii v Moskve. Referáty a diskusné príspevky sa odovzdajú organizátorom 5. VMZ ako príspevok bohosloveckých fakúlt v ČSSR tomuto významnému svetovému mierovému zhromaždeniu. Účastníci kolokvia prijali na záver rokovania Vyhlásenie, ktoré sa obracia na všetkých členov kresťanských cirkví.

Zo života našich farností

NIŽNÁ JEDĽOVÁ. Táto obec leží 5 km od Svidníka, v peknom kraji. Šestnásteho októbra 1977 zažila historickú udalosť, lebo toho dňa ju navštívil prvýkrát Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, pri príležitosti sviatku Pokrov Presvätej Bohorodičky. Preosvieteného vladyku a jeho sprievod privítali najprv tí najmladší: Jaroslav Ondočko a Tatiana Makarová s kyticami kvetov. Chlebom a soľou si uctili svojho vladyku bratia kurátori Peter Džupin a Ján Semančo. V chrámových dverách ho potom privítal administrátor farnosti d o. prot. Andrej Bieloruský. Preosvietený vladyka Nikolaj vykonal posviacku chrámu po oprave zvonku i vnútri a posvätil i nový ikonostas, ktorý je dielom d. o. archimandritu Andreja (Kolomackého), správcu farnosti Rumburk. Je to jeho deväťdesiaty ikonostas, ktorý daroval pravoslávnym veriacim. Spolu s Preosvieteným vladykom Nikolajom slúžil mitr. prot. Peter Spišák, riaditeľ ER, d. o. archimandrita Sáva z Opavy, ktorý sa taktiež podieľal na výstavbe ikonostasu, d. o. mitr. prot. Michal Kernaševič, d. o. prot. Ján Lipták a d. o. prot. Juraj Richvalský, ktorý predniesol slávnostnú kázeň.

Po ukončení bohoslužieb prehovoril k duchovenstvu a veriacim Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý poďakoval veriacim za obetavosť pri oprave chrámu, d. o. Andrejovi Kolomackému za ikonostas, a pretože je d. o. Andrej práve chorý a nemohol sa na slávnosti zúčastniť, Preosvietený vladyka mu zaželal veľa síl a skoré uzdravenie. Povzbudil veriacich otcovskými slovami, poďakoval im za vernosť k sv. pravoslávnej cirkvi. Za obetavú prácu pri oprave chrámu odovzdal Preosvietený vladyka Nikolaj prot. A. Bieloruskému pochvalný diplom, ktorý odovzdal aj zboru kurátorov a veriacim v Niž. Jedľovej. Kostolníkovi br. Michalovi Mihaľovi Preosvietený vladyka odovzdal pochvalný diplom za vzorné udržiavanie chrámu. Pozdravy od d. o. archimandritu Andreja tlmočil prítomným d. o. archim. Sáva. Na konci bohoslužieb sa poďakoval prítomným za spoločné modlitby d. o. prot. Andrej Bieloruský, Preosvietenému vladykovi poďakoval za jeho návštevu a vykonanie posviacky, d. o. mitr. prot. Petrovi Cuperovi so synom poďakoval za pomoc pri zložení ikonostasu. Veľkú pomoc pri tejto práci preukázal i br. bohoslovec, poslucháč I. ročníka PBF Ján Račko, ktorému d. o. A. Bieloruský taktiež poďakoval. Slávnosť ukončili udelením arcipastierskeho požehnania.

A. B.

Blatné Remety. Na deň 6. novembra 1977 budú veriaci z Blatných Remiet dlho spomínať. Do ich obce prvýkrát zavítal Preosvietený vladyka Cyril, aby im posvätil nový pravoslávny chrám. Spolu s našimi veriacimi sa duchovne radovali i reformovaní veriaci, s ktorými pravoslávni občania bratsky spolunažívajú. V Blatných Remetách niet iného kresťanského chrámu, preto sa všetci občania tešili, že sa stretnú s príbuznými a známymi. Zatiahnutá obloha síce neveštila nič dobrého, ale napriek tomu už pred pol desiatou čakali špaliere veriacich na svojho arcipastiera. Na nádvorí chrámu vítajú Preosvieteného vladyku a jeho sprievod Anička Hajduková a Monika Čarná s básničkou a kyticami klinčekov a ruží. Súčasne vítajú Preosvieteného vladyku zástupcovia cirkevnej obce, kurátori br. Lucovič a Pilipčinec chlebom a soľou. V chrámových dverách privítal Preosvieteného vladyku terajší duchovný správca obce d. o. Ján Mantič. Pred ambonom potom sa vladyka za pomoci bohoslovcov oblieka do bohoslužobného rúcha a posvätuje chrám z vonkajšej strany, potom vnútri. Potom sa začína slávnostná sv. archijerejská liturgia za spoluslúženia d. o. prot. J. Chomu, predsedu misijného odboru EK, a d. o. Juraja Capa, okr. arcidekana, ktorí slúžia spolu s vladykom. Slova sa ujal d. o. prot. J. Choma, ktorý predniesol slávnostnú kázeň o význame cirkvi pre veriaceho človeka, vyzdvihol našu úctu k sv. bratom Cyrilovi a Metodovi, ktorí nám doniesli vieru pravoslávnu. Po kázni sa začala večiereň s myrovaním. Ľud spieva radostne a dobre pod vedením skúsených kantorov, bratov Michala Pončiča a Jána Michalešku z Jovsy a Jána Jacka z Choňkoviec. Myruje sám vladyka počas celej večierne. Nasleduje sprievod okolo chrámu s čítaním sv. evanjelií. Po sprievode prehovoril Preosvietený vladyka Cyril, ktorý vo svojej reči ocenil obetavosť veriacich i kurátorov z Blatných Remiet a poďakoval im za ich vernosť pravoslávnej cirkvi a tradíciám cyrilometodským. Súčasne poďakoval i ľudovej správe, ktorá nám umožnila vykonať túto cirkevnú slávnosť. Na záver pochvalnými diplomami odmeňuje úsilie veriacich i kurátorského zboru pri výstavbe chrámu a súčasne oceňuje i príspevok k tomuto dielu zo strany d. o. Jána Mantiča, ktorého vyznamenáva hodnosťou titulárny arcidekan. Nakoniec sa slova ujal správca farnosti, aby v mene veria-

cich, kurátorského zboru i za seba poďakoval Preosvietenému vladykovi a jeho sprievodu a všetkým veriacim, darcom a dobrodincom za ich dary na tento chrám a za spoločné modlitby. Vo svojom poďakovaní d. o. Mantič konštatoval, že slávnosť bola skromná, ani len zvony nemohli vladyku privítať, pretože ich ešte nemáme. Chýba nám ešte veľa vecí, veľa roboty je ešte pred nami. Na záver zaželal Preosvietenému vladykovi, jeho sprievodu, všetkým prítomným i ich rodinám veľa šťastia a Božieho požehnania. Preosvietený vladyka požehnal prítomným a veriaci sa so slzami radosti v očiach vrátili do svojich domovov. Na tieto chvíle budú dlho spomínať. Náš nový chrám je zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi, odpust sa v ňom bude konať každoročne 5. júla, v roku 1978 9. júla, v nedeľu po uvedenom sviatku.

Ján Mantič, duchovný

Bajerovce. V nedeľu dňa 20. XI. m. r. pri príležitosti chrámového sviatku archanjela Michala oslávili v našej obci za veľkej účasti veriacich pravoslávny odpust. Slávnostnú sv. liturgiu spoločne odslúžil d. o. prot. Roman Ferenc, správca farnosti Prešov, d. o. Ilja Sovič, správca farnosti Lutina, a miestny duchovný d. o. prot. Jozef Frický. Cirkevný ľudový spev viedol br. Štefan Laš. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. R. Ferenc. Po myrovaní a večierni sme vykonali sprievod okolo chrámu. Veriaci zakúpili na tento odpust do chrámu nové oltárne prikrývky, aby ich chrám bol ešte krajší, a prekrásne pozlátené kvetináče na hlavný oltár venovali dve veriace ženy. Duchovný správca sa poďakoval duchovným otcom za výpomoc a za spoločné modlitby a veriacim za milodary a lásku pri výzdobe chrámu Božieho. Slávnosť ukončil mnoholitstvijem.

Úloha pravoslávneho kresťana

Úlohou každého pravoslávneho kresťana je svedčiť o viere nielen slovom, ale vlastným životom vždy a všade. Znamená to svedčiť o cirkvi pravoslávnej ako o svätej, všeobecnej a apoštolskej, v ktorej pôsobí Duch svätý. Pravoslávnemu veriacemu je rozumovanie o týchto pravdách cudzie, ale ani sa neopiera o rôzne domnelé zázraky. Má slovo Božie, Písmo sväté, ktoré ho vedie životom. My, pravoslávni, si veľmi vážime svätootcovskú tradíciu a literatúru, učíme sa z nej, pretože nám pomáha lepšie pochopiť mnohé miesta svätého Písma. Od svätých otcov cirkevných si berieme príklad vo viere. Oni to boli, ktorí písali na obranu pravoslávnej viery, ktorí boli za ňu mučení a zabíjaní. Uvedomovali si slová Isusa Christa, že „blahoslavení sú tí, ktorí neviděli a uverili". Viera je nielen základom nášho kresťanského života, ale i jeho rozhodujúcim činiteľom. Nech by bol človek akokoľvek hriešny, nesmie zúfať, ale ako márnotratný syn sa musí poháňať do náručia Otcovi. Dobrý veriaci má pomáhať i bližnemu k návratu k Otcovi nebeskému.

Nejde tu o chladné uvažovanie, ale o živú vieru, ktorá „i hory prenáša", ktorá mení ľudí zo zlých na dobrých. Viera nie je nič iného, než pocit, že máme najdobrotivejšieho a najláskavejšieho Otca, silného Boha, živého, ktorého cítime. Je to podrobenie sa vôle našej Isusu Christovi, ako to prikázal. Boh od nás nepotrebuje dym kadidla, žiariace oltáre vykladané zlatom a drahými kameňami, toto všetko slúži viac našim bohabojným náladám. Pred Bohom je cenné čisté srdce, povznesené k Bohu, plné lásky a viery. Takú vieru mali apoštoli a ich nasledovníci, s takou vierou išli do všetkých končín zeme, ako to spievame v chrámoch „...tiimže proidoste vsja koncy, viru pravoslavnuju, i k nebesnym stezju veduščuju, vsim čelovikom javi pokazujušče" (2. hl. str. večer na Hosp. vozvach).

Taká je viera pravoslávneho človeka a takto verili mnohí slovanskí myslitelia, viera, ktorá nie je založená na právnych zásadách, ale na základoch morálnych, ktorá dbá najmä o vnútorný obsah. Všetci títo myslitelia verili vo veľkú úlohu pravoslávia vo svete. Naša viera vie byť znášanlivá so všetkými a vychováva skromných služobníkov diela Božieho.

Štefan Horkaj, duchovný

Z ústredia

● Pri príležitosti návštevy prednostu odboru ministerstva kultúry z Grécka pána Petru usporiadali na gréckom veľvyslanectve recepciu, na ktorej sa zúčastnil vladyka metropolita Dorotej. V nasledujúcich dňoch, 17. októbra m. r., bol pozvaný metropolita Dorotej na rodinný obed u pána veľvyslanca G. S. Petrunakosa. V priateľskej besede nám oznámili, že už 4000 Grékov sa vrátilo z Československa do svojej vlasti.

● Dňa 4. novembra 1977 zložili do rúk vedúceho Sekretariátu pre veci cirkevné Ministerstva kultúry ČSR dr. Františka Jelínka za prítomnosti prednostu Sekretariátu pre veci cirkevné Ministerstva kultúry SSR Bratislava Jána Kmeťa sľub vernosti štátu novozvolení členovia metropolitnej rady duchovného stavu. Zúčastnil sa metropolita Dorotej a kancelár Metropolitnej rady prot. dr. A. J. Novák.

Životné jubileum

Dňa 25. júla 1977 sa dožil požehnaného veku 79 rokov brat Ján G n a ľ, kurátor zo Šapinca. Už od svojej mladosti bol verným synom svojej matky — pravoslávnej cirkvi, veľa urobil pre okrášlenie chrámu vo svojej rodnej obci. Práve i jeho zásluhou sa zakúpili zvony a chrám bol vymaľovaný. I v krízových rokoch 1968/69, keď pravoslávna cirkev podstúpila ťažké skúšky, brat Ján zostal svojej cirkvi verný a zaslúžil sa o to, že v Šapinci zostali pravoslávni veriaci. I dnes rád navštevuje chrám a počúva slovo Božie a vieroučné pravdy tej cirkvi, ktorej dal svoje srdce, cirkvi pravoslávnej. Pri príležitosti jeho narodenín mu duchovný spolu s kurátorským zborom a veriacimi zaželali veľa dobrého a Božieho požehnania.

Na mnohaja i blahaja lita!

P. Humeník, duchovný

NA PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ DAROVALI:

Pravoslávna cirkevná obec v Mariánskych Lázňach Kčs 393.55, Alžbeta Kuťňaková, Švermovo, 50.—, Mária Čabalová-Tkačová, Brusnica, Kčs 50.—, Pravoslávny farský úrad Lastomír, 150.—, Pravoslávna cirkevná obec Dúbravka, 100.—, Ivan Donič, Čabiny, 50.—, Bohuznámy zo Stropkova Kčs 20.—. Na tlač ďalej darovali títo pravoslávni veriaci zo Zemplínskej Širokej (Rebrina): Anna Mandzjuková 50.—, Zuzana Makajová, 20.—, Anna Bodnarová 30.—, Anna Gazdočková 50.—, Mária Hudarová 30.—, Zuzana Kontuľová 50.—, Anna Majerníková st. 50.—, Alžbeta Havrilová 20.—, Mária Gazdočková 30.—, Ružena Havranová 20.—, Viera Humenská 20.—, Zuzana Vojníková 20.—, Mária Poľaková 20.—, Bohuznáma veriaca 20.—, Mária Daňová 20.—, Anna Sabová 20.—, Miluša Juhasová 20.—, Bohuznáma veriaca 20.—, Anna Matiová 30.—, Andrej Mitro zo Slávkoviec daroval Kčs 50.—.

Všetkým darcom čo najsrdečnejšie ďakujeme za ich veľkú obetavosť. Mená ďalších uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

Posmrtné spomienky

V nedeľu dňa 23. X. 1977 po krátkej chorobe odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi vo veku 72 rokov brat Ján I h n á t z Hažína, okr. Michalovce. Nebohý viac ako 40 rokov slúžil Bohu a cirkvi ako kantor a svoju vernosť pradedovskej pravoslávnej cirkvi dokázal v duchu slov ap. Pavla: *Dobrý boj som bojoval, beh som (víťazne) dokonal, vieru som zachoval"* (2 Tim. 4, 7). Pohrebné obrady odslúžil d. o. prot. Juraj Koco a d. o. prot. Ján Choma, predseda misijného odboru pri ER Michalovce.

Vičnaja pamjať!

Po krátkej chorobe zomrel dňa 2. júla 1977 br. Peter K a č a l a, kostolník a zvonár zo Zboja, vo veku 61 rokov. Nebohý brat Peter svoju cirkevnú funkciu zastával 21 rokov a veľmi sa radoval najmä z novovybudovaného chrámu Božieho. Pohrebné obrady vykonal nad nebohým za veľkej účasti veriacich d. o. A. Dzuba.

Vičnaja pamjať!

Prosba opusteného v prenasledovaní

Na Hospodina volám hlasite,
hlasite úpiem k Hospodinu,
vylievam pred Ním svoju žalobu
a vyznávam Mu svoje súženie.
Keď prahne duch môj vo mne,
Ty znáš môj chodník;
na ceste, kade chodím,
nastavili mi pascu.
Pozriže napravo a viď:
nikto ma nechce znať.

(Žalm 142).